

2nd European Conference on

Languages, Literature and Linguistics

Vienna November 10, 2017

1st European Conference
**on Languages, Literature
and Linguistics**

10th November, 2017

«2nd European conference on Languages, Literature and Linguistics». Proceedings of the Conference (November 10, 2017). Premier Publishing s.r.o. Vienna Prague. 2017. 72 p.

ISBN-13 978-3-903197-18-3

ISBN-10 3-903197-18-1

The recommended citation for this publication is:

Mark, Smith. Modern European Literature // Proceedings of the 2nd European conference on Languages, Literature and Linguistics (November 10.2017). Premier Publishing s.r.o. Vienna Prague. 2017. Pp. 112–117.

Editor-in-chief

Erika Maier, Germany

Petrov Vasily Borisovich, Russia

Rechad Mostafa, Morocco

International editorial board

Akhmedova Raziyat Abdullayevna, Russia,

Allakhverdyan Tamara Nikolaevna, Ukraine

Belous Viktor, Ukraine

Dmitrieva Olga Alexandrovna, Russia

Ivanyan Elena Pavlovna, Russia,

Halipaeva Imperiyat Arslanbekovna, Russia

Jasna Potočnik Topler, Slovenia

Khoutyz Irina, Russia

Marszałek Paulina, Poland

Montoya Julia, Spain

Muhamed Mustafi, Macedonia

Obraztsova Olena, Ukraine

Tsersvadze Mzia Giglaevna, Georgia

Vorobyova Olga Ivanovna, Russia

Zholshayeva Maira Satibaldiebna, Kazakhstan

Zhaplova Tatiana Mikhaylovna, Russia

Proofreading

Kristin Theissen

Cover design

Andreas Vogel

Editorial office

Premier Publishing s.r.o.

Praha 8 – Karlín, Lyčkovo nám. 508/7, PSČ 18600

Email:

pub@ppublishing.org

Homepage:

www.ppublishing.org

Material disclaimer

The opinions expressed in the conference proceedings do not necessarily reflect those of the Premier Publishing s.r.o., the editor, the editorial board, or the organization to which the authors are affiliated.

Included to the open access repositories:

eLIBRARY.RU

© Premier Publishing s.r.o.

All rights reserved; no part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior written permission of the Publisher.

Premier Publishing s.r.o. is not responsible for the stylistic content of the article. The responsibility for the stylistic content lies on an author of an article.

Typeset in Berling by Ziegler Buchdruckerei, Linz, Austria.

Printed by Premier Publishing s.r.o., in Vienna, Austria on acid-free paper.

*Bozhko Yuliia Oleksandrivna,
Associate Professor at the Department
of Theory and Practice of the English Language
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University,
E-mail: 29-yulia@ukr.net*

LEXICO-GRAMMATICAL PECULIARITIES OF PHRASEOLOGICAL UNITS OF PREPOSITIONAL-CASE MODEL

*Божко Юлія Олександрівна,
Доцент кафедри теорії і практики англійської мови
Харківський національний педагогічний університет
ім. Г. С. Сковороди
E-mail: 29-yulia@ukr.net*

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ПРИЙМНИКОВО- ВІДМІНКОВОЇ МОДЕЛІ

Розвиток сучасної лінгвістичної науки позначений великою увагою до питань української фразеології. Аналіз семантичних груп фразеологізмів, особливості їхньої будови, системних зв'язків фразеології пов'язаний зі з'ясуванням ролі і місця фразеологізмів у мовній системі, що обумовлює актуальність досліджуваного матеріалу. За будовою фразеологізми можна поділити на дві групи: фразеологізми, які мають організацію речення, і фразеологізми, які організовані за моделлю словосполучення (сполучення слів). Окремо виділяються сполучення в прийменниково-відмінковій формі. Модель фразеологізмів, граматичною будовою яких є прийменниково-відмінкова форма, визначається як прийменниково-відмінкова модель українських фразеологізмів. Формула моделі – “*прийменник + відмінкова форма самостійного слова*”. Роль самостійного слова можуть виконувати: іменник (*без жартів, без кінця, без сліду, в дорогу, від Адама, від душі, до нитки, за безцінь, за дідів, за плечима, з плеча, з вітерцем, з копита, на безвік, на бігу, на волосок, на мазі, на пні, під градусом, під бочком, під замок, під корінь, під мухою, під носом, під рукою, під шумок, по вінця, по горло, по серцю, про запас*), прикметник (субстантивований) (*від лукавого, до останнього, на батьківських*), займенник (*про мене, про себе*), числівник (*до одного, за трьох*), дієслово (субстантивоване) (*без угаву, без упину, до загину*), вигук (*на біс*). У ролі прийменника виступають переважно первинні прийменники.

ФО цієї моделі залучались як ілюстративний матеріал для аналізу різних проблем фразеології в працях Л. Г. Авксентьева, М. Ф. Алефіренка, М. Т. Демського, Н. О. Зубець, Є. Г. Конопленко, Л. Г. Скрипник, В. Д. Ужченка та ін.

Семантико-граматичні розряди фразеологічних одиниць мовознавці виділяють по-різному. На думку М. М. Шанського, фразеологізми еквівалентні тій чи іншій частині мови¹. В. М. Гришанова співвідносить ФО з частинами мови². М. Ф. Алефіренко стверджує, що «... фраземи як одиниці вищого рівня мови утворюють такі семантико-граматичні розряди, які не збігаються з частинами мови як лексико-граматичними категоріями, хоч інколи і співвідносяться з ними»³. Фразеологічні одиниці мовознавець згруповує умовно в такі семантико-граматичні розряди: субстантивні (*хліб насущний* – «найважливіше, найнеобхідніше для існування кого-небудь, чого-небудь»; *мальований стовп* – «верстовий стовп, верстовий знак»; *смертний гріх* – «тяжка, неспокутувана провина»); дієслівні (*махнути рукою* – «зневіритися», *гнути спину* – «виснажливо працювати», *шаблю погратися* – «проявити хоробрість»); ад'єктивні (*вірний собі* – «постійний у своїх поглядах, переконаннях, звичках»; *гострий на язик* – «дотепний, ущипливий», *легкий на руку* – «удачливий (на починання)»; адвербіальні (*з діда – прадіда* – «здавна», *ні з сього ні з того* – «безпричинно», *на широку ногу* – «щедро»); інтер'єктивні (*хай йому грець! що й казати! матінко рідна!*). Фразеологічні одиниці приєднано-відмінкової моделі М. Ф. Алефіренко кваліфікує як адвербіальні⁴. На його погляд, до адвербіальних належать ФО кількісно або якісно-обставинної семантики, які виконують у реченні функцію обставин.

Л. Г. Авксент'єв співвідносить фразеологізми з частинами мови. Він встановлює такі семантико-граматичні розряди фразеологічних одиниць⁵:

- а) іменні: *біла ворона, собака на сні, велике цабе*;
- б) дієслівні: *очі замилувати, бити чолом, яща дати*;
- в) прислівникові: *під носом, до лампочки, як кіт наплакав*.

В основу такого розподілу дослідник взяв принцип співвіднесення семантики фразеологізму зі значенням слова. Аналізовані ФО Л. Г. Авксент'єв визначає як прислівникові.

Крім цього, мовознавець виділяє структурні групи фразеологічних одиниць⁶:

1. ФО – прикметник + іменник (*біла ворона, залізна завіса, казанська сирота*).

¹ Шанский Н. М. Фразеология современного русского языка. – М.: Высш.шк., – 1985. – 47 с.

² Гришанова В. Н. Фразеологические единицы в их соотносительности с частями речи русского языка // Русск. яз. в шк. – 1981. – № 3. – 34 с.

³ Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології. – Х.: Вища шк. Вид-во при Харків.ун-ті, – 1987. – 42 с.

⁴ Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології. – Х.: Вища шк. Вид-во при Харків.ун-ті, – 1987. – С. 63–65.

⁵ Ужченко В. Д. Авксент'єв Л. Г. Українська фразеологія. – Х.: Основа, – 1990. – 35 с.

⁶ Там само. – С. 36–45.

2. ФО – іменник + іменник родового відмінка (*сіль землі, точка зору, козел відпущення*).

3. ФО – іменник + прийменник + іменник (*кров з молоком, нуль без палочки, ходіння по муках*).

4. ФО – прийменник + прикметник + іменник (*до нових віників, до останнього подиху, до переможного кінця*).

5. ФО – прийменниково-відмінкова форма іменника + прийменниково-відмінкова форма іменника (*з ранку до вечора, з корабля на бал, з року в рік*).

6. ФО – дієслово + прийменник з іменником або дієслово + іменник (*брати за жабри, заварити кашу, вправляти мізки*).

7. ФО з одним повнозначним словом (прийменниково-відмінкові конструкції) (*в гуморі, в унісон, про око, з голочки, на мазі, не з медом, не по зубах, не по дорозі, не за горами, ні з місця, від лукавого, мов неприкаяний, не в собі*).

8. ФО – конструкції з сурядними сполучниками (*альфа і омега, бог і цар, і сміх і гріх*).

9. ФО – конструкції з підрядними сполучниками (*хоч греблю гати, як вітром здумо, хоч око виколи*).

10. ФО, що за структурою відповідають двоскладному реченню (*голова йде обертом (кругом) у кого, очі на лоб вилізли кому, чорна кішка пробігла між ким*). У цій класифікації фразеологічні одиниці прийменниково-відмінкової моделі кваліфікуються як ФО з одним повнозначним словом (прийменниково-відмінкові конструкції).

О. І. Молотков вирізняє такі лексико-граматичні розряди ФО¹:

- а) іменні: *золоті руки, мокра курка, стріляний горобець*;
- б) дієслівні: *намилили шию, пекти раки, відкинути копита*;
- в) ад'єктивні: *ні риба ні м'ясо, собі на умі, тугий на вухо*;
- г) адвербіальні: *по зав'язку, через пень колоду, курям на сміх*;
- д) вигуківі: *ну й ну, слава Богу, чорт візьми*.

Досліджувані фразеологізми О. І. Молотков відносить до розряду адвербіальних.

В. Т. Бондаренко визначає категоріальну належність фразеологічних одиниць за формально-граматичними ознаками їх стрижневого компонента². Однак далеко не в усіх фразеологізмах можна встановити стрижневий компонент, оскільки їх лексичне наповнення в окремих випадках не має нічого спільного із загальним значенням фразеологізму в цілому. Граматичний стрижень не можна, наприклад, виділити у фразеологічних одиницях прийменниково-відмінкової моделі. У цих

¹ Молотков А. И. Основы фразеологии русского языка. – Л.: Наука, – 1977. – С 126–150.

² Бондаренко В. Т. О частях речи в русском языке применительно к фразеологическому составу // Вопросы фразеологии 5: Тр. Самарканд.ун-та им. А. Навои. Н. С. – Самарканд, – 1972 – Вып. 219. – Ч. 2. –С. 140–145.

ФО існує розходження між формально панівним компонентом і граматичним типом фразеологізму. Цей факт свідчить про те, що наявність стрижневого центру не є необхідною ознакою аналізованих одиниць фразеології. Шукати такий центр слід у самому фразеологізмові як такому, чітко відмежовуючи її (ФО) та вихідне словосполучення, від якого вона утворилася. Так, наприклад, у фразеологічній одиниці *під носом* («дуже близько»), де чітко виділяється головний компонент *ніс*, немає граматичного центру, оскільки жоден з її компонентів не характеризує граматичний тип цієї сполуки.

І. М. Сергеева висловлює думку, що «адвербіальні прийменниково-відмінкові форми за своєю семантикою та граматичними властивостями відрізняються як від іменників, так і від прислівників, що дозволяє говорити про їх особливе, проміжне становище в граматичній класифікації. Синтаксичні особливості адвербіальних слів-форм, що виявляються при створенні словосполучень, специфічні: з одного боку, вони в загальних рисах повторюють синтаксичні ознаки прислівників, з іншого – мають особливості, не притаманні ані прислівникам, ані іменникам»¹.

Лексичне наповнення фразеологізмів прийменниково-відмінкової моделі створюють слова, які належать до широко вживаних шарів лексичного фонду: *Бог: з Богом* – «побажання удачі, успіху, благополуччя» [Кукса:] *Гей, свашки, приданки! Убирайте молодих та споряджайте їх з богом до вінця!* (М. Кропивницький); *люди: в люди* – «для масового ознайомлення, використання» (*Пісня та йому прошила серце Райдужно-солодкою стрілою; І поніс її хлопчина в люди*) (М. Рильський); *земля: з-під землі* – «будь-де; скрізь; де завгодно; незважаючи на будь-які труднощі» (*А вже як товариш попросить об чім, то він [Кармель], здається з-під землі дістане, а не одмовиться*) (Марко Вовчок); *горіхи: на горіхи* – «діставати покарання, страждати від когось» (*Звісно, найбільше при тих переговорах [сина і дружини] перепадало на горіхи старому Трацькому*) (І. Франко); *хліб: на хлібах* – «за чийсь рахунок, на чийось утриманні» (*Санаторці жили на хлібах Якима Івановича Потопальського мов у бога за дверима*) (Ю. Збанацький); *чарка: без чарки* – «не випивши спиртного» (*Петро любив грати. Але без чарки грав він рідко: життя здавалося убогим*) (М. Рильський); *свиня: к свиням* – «вираження великого незадоволення ким-, чим-небудь та побажання позбутися, не бачити когось» [Бакаженко:] *Савко!.. Іди к свиням, і не повертайся. [Журавель:] Так би й казав відразу* (І. Микитенко); *біс: до біса* – «багато, безліч чого-небудь» (– *Та й до біса ж у цього паші всякого надбання! Якби підпалити – днів зо три горіло б!*) (М. Пригара); слова, що являють собою назви частин тіла людини: *голова: з головою* – «розумний, кмітливий» (*В громаді о.Гервасій був чоловік з головою. Як розка-*

¹ Сергеева Г. Н. Приадективное употребление адвербиальных предложно-падежных форм // Русский язык. Сборник трудов. – М., – 1975. – С. 285–286.

же було що з давнини, то наче з книжки вичитує) (А. Свидницький); око – на око – «приблизно, неточно» (Чепіга прикинув **на око** яничарську орду, що вийшла з фортеці, і прийшов до висновку, що в її лавах не менше двох тисяч бійців) (С. Добровольський); зуби: на зуби – «поїсти, перекусити» [Сліпий:] Гей, ти, де ти балагуло, маєш ти там що **на зуби**? Горбатий провідник, почувши таку бесіду, навпростець шморгнув рукою в торби сліпого, вийняв добрий хліб, сіль ... фляжку горілки) (І. Франко); лице: з лиця – «на вигляд, зовні» (– І годі вам! Ви то й є правдива Діана. Цвіте, як повна рожа, рум'янець на всю щоку! І з **лиця** не старі, і душею молоді) (І. Нечуй-Левицький); лоб: в лоб – «прямолінійно, відкрито» (– Що сказати? Що ставиться з любов'ю, з пошаною? Надто в **лоб**. А як висловиш це інакше?) (Л. Дмитерко); вуха: по вуха – «дуже сильно, надзвичайно» (Всі знали, що майор Кортуннов **по вуха** закоханий у довгоногоу степовичку і сам влаштував її на роботу) (М. Зарудний); горло: по горло – «дуже багато» (Один бідний, та чужого не візьме, другий **по горло** має, а краде) (Г. Тютюнник); ніс: з носа – «з кожної людини» (Впускають [на танцюльщадку] бажуючих потанцювати. Плата за вхід скромненька – троячка з **носа**) (О. Ковінька); волосина: на волосині – «у великій небезпеці, під загрозою» (– Один десь під Бахчисараєм, може, **на волосині** від смерті) (В. Кучер); ніготь: на ніготь – «абсолютно, зовсім» (Він стискав зуби. – Волоцюги, п'яниці, а не люди! У них доброго **на ніготь** не було) (Панас Мирний); ноги: на ногах – «не лягаючи» (Всього натерпілося хлоп'я [в лакейчуках]. Іноді довго стоячи, **на ногах** засипало, падало додола) (Панас Мирний); серце: з серцем – «сердито, з гнівом, зі злістю» (– А як тато не прийме мене? – То нехай собі робить з тобою, що хоче! – з **серцем** промовила Василица) (І. Франко); плече: з плеча – «не подумавши, зразу» (– Як ти все швидко і з **плеча** вирішуєш, – поморщився Дончак) (М. Стельмах); бік: під боком – «поруч, близько» (Ви можете розширити площу города навіть удвоє... Поливати є чим – річка **під боком**) (В. Вільний); спина: за спиною – «таємно від кого-небудь» [Мар'яна:] Це ж безчесно – **за спинами** комуністів пускати плитки, збирати підписи) (М. Зарудний); рука: під рукою – «напохваті, поруч» (– Коли трапиться наглий, нещасливий випадок, в селі є лікар зараз же на місці, **під рукою**, – то це велика справа) (І. Вільде); шия: на шії – «на чиему-небудь утриманні, під чиеюсь опікою» (Ой пані Ганно! Чи гаразд же ти зробила, що таке слово промовила?.. Уж ж чи гаразд, чи ні, а Оленка в тебе **на шії**) (П. Куліш).

В українській мові існує понад 800 приименниково-відмінкових форм, які можна вважати фразеологізмами.

Аналіз спеціальної наукової літератури свідчить, що більшість мовознавців визнає досліджувані утворення фразеологічними одиницями, оскільки вони мають ознаки, які притаманні класичним фразеологізмам: відтворюваність, стійкість, семантичну цілісність, еквівалентність слову, ідіоматичність, нарізно-оформленість, постійність компонентного складу. Але серед дослідників немає

єдності в розумінні самої суті процесів, що призводять до формування таких фразеологізмів. Тому, по-різному здійснюється їх кваліфікація. Наслідком цього є існування різних поглядів на процес творення аналізованих одиниць фразеології.

Contents

Section 1. Linguistics	3
<i>Bakasheva NatalyaSultanovna</i> THE PECULIARITIES OF NON-EQUIVALENT FINANCIAL TERMS TRANSLATION FROM ENGLISH INTO RUSSIAN.....	3
<i>Dr. Kapurani Evis, Korçë</i> THE INFLUENCE OF CHILDREN ON ADULTS' SECOND LANGUAGE SOCIALIZATION	9
<i>Sanjyarova Nailya Smadjyarovna</i> DEFINITION OF REDUPLICATION.....	13
<i>Sanjyarova Nailya Smadjyarovna, Mussabayeva Zarema Timurovna</i> TEACHING TRANSLATION AS ONE OF THE MEANS OF TEACHING KAZAKH STUDENTS PROFESSIONAL RUSSIAN LANGUAGE IN A TECHNICAL UNIVERSITY	18
<i>Çant Agnesa</i> SEMANTIC AND GRAMMATICAL CLASSIFICATION OF NOUNS IN ENGLISH AND ALBANIAN.....	23
Section 2. Literature	36
<i>Dr. Evis Kapurani, Korçë</i> SHAKESPEARE AND WOMAN CHARACTER IN LOVE AND JEALOUSY TRAGEDIES	36
Section 3. Philology and linguistics	41
<i>Adjabi Yassine</i> DIE SPRACHE ALS UNERLÄSSLICHES VEHIKEL DER KULTURELLEN IDENTITÄT	41
<i>Bazylevych Nataliaa</i> LEXICAL AND STYLISTIC DEVICES IN W. CHURCHILL'S DISCOURSE OF REFLECTION	50
<i>Bozhko Yuliia Oleksandrivna</i> LEXICO-GRAMMATICAL PECULIARITIES OF PHRASEOLOGICAL UNITS OF PREPOSITIONAL – CASE MODEL.....	55

Mikhailova Marina Yurevna

FICTIONAL CREATURES REPRESENTATION FEATURES IN
THE LITERARY TEXT 61

Naumovich Tetiana Valentinovna

REFLECTION OF MYTHOLOGICAL NOTIONS ABOUT TIME
AND SPACE IN THE PHRASEOLOGICAL UNITS OF THE
GERMAN LANGUAGE 66